

VAKANTIE IN BRETAGNE, FRANKRIJK 1997.

Inhoud

Tiel – Ploumanac’h, 5 juli om 4.35	2
Le Ranolien, 6 juli	2
Tréguier, Lezardrieux en baai van de Trieux, 7 juli	5
Bootsduik en Île Grande, 8 juli	9
Strand van St. Guirec, 9 juli	9
la Clarté, 10 juli	16
Saint-Philibert, 11 juli	17
Pont L'Abbe, 12 & 13 juli	17
Saint-Philibert, 14 juli	21
Pointe du Raz en het Pointe du Van, 15 juli	22
Locronan en Quimper, 16 juli	27
Rouan, 17 juli	30
Tiel, 18 juli	31
Project Digitalisering (2026)	31
Bijlage – volledig logboek Bretagne '97	32

Tiel – Ploumanac’h, 5 juli om 4.35 uur

We rijden we, in onze witte Nissan Sunny Florida met klapkar, stomtoevallig achter Daphne, haar vader, moeder en dr' zus richting Belgische grens. Bij Gorinchem gaat het al fout. De stekker van de Appie laat los en slaat stuk; ik rijd vervolgens verkeerd.

Toch rijden we in hoog tempo naar de tolhuisjes voor Parijs, waar we 20 min. in de rij staan. In Parijs voegen we aan de vergraving

1.30 uur file toe, zodat we ten slotte om 18.35 op Camping Le Ranolien in Ploumanac'h, aankomen. We zijn dan 1058 km verder. Op le Ranolien krijgen we een prachtige plaats aan de Atlantische Oceaan. De tent staat snel en het eten op tafel.

Na een korte eerste wandeling langs het roze graniet donderen we in slaap.

Le Ranolien, 6 juli

Op zondag staan we op ons gemak op. Daarna doen we inkopen en gaan we duiken. Voor de eerste duik is het lang klauteren over het roze graniet om te zien waar we enigszins comfortabel te water kunnen. Na deze duik nemen Esther en ik een kijkje in het zwembad van de camping. Dit is, zoals alles op de camping, heel groot: er zijn meerdere zwembaden, met glijbanen en een 25 m bad dat met een serre overdekt kan worden.

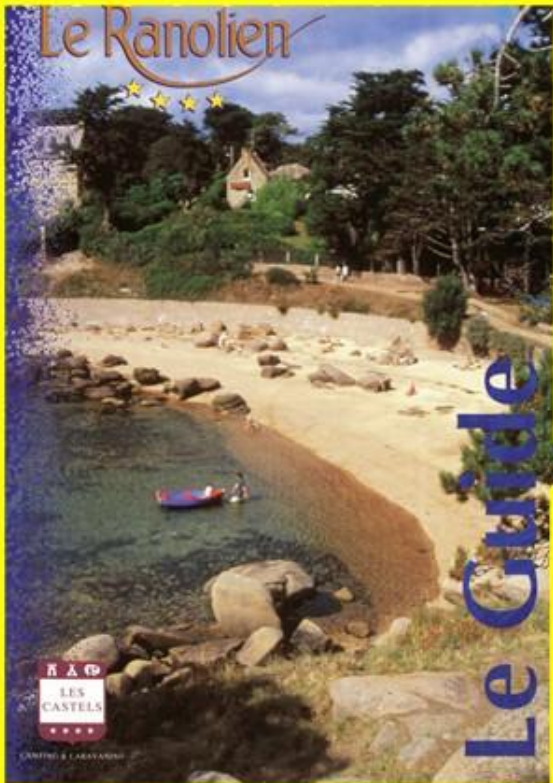
's Middags wordt er door een helikopter een gewonde van de rotsen langs de camping gehaald. De helikopter blijft heel lang hangen en zo is toch iedereen weer gewaarschuwd: hij/zij die klimt, kan vallen. De Ranolien krijgt een eigen pagina! De rotsen ook!

DÉCOUVREZ NOTRE
NOUVEAU COMPLEXE
AQUATIQUE

Bretagne

Perros-Guirec

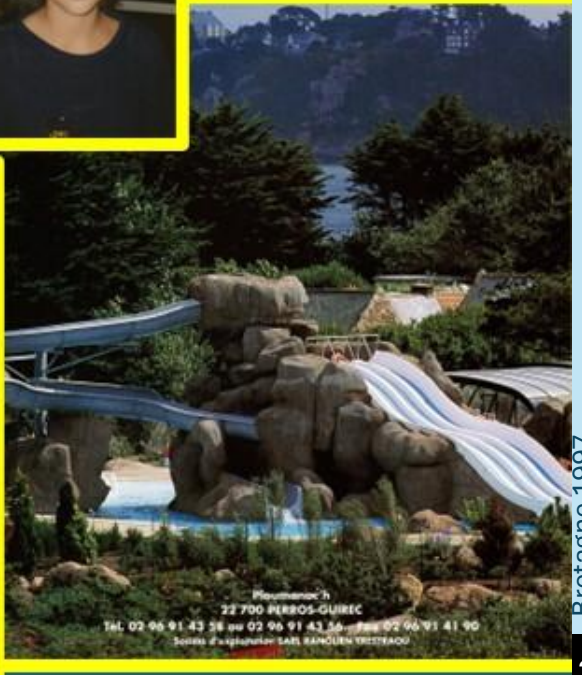

Camping LE RANOLIEN
☆☆☆☆

Sur présentation de ce bon,
le Bar du Ranolien se fera un plaisir
de vous offrir 4 consommations
gratuites.

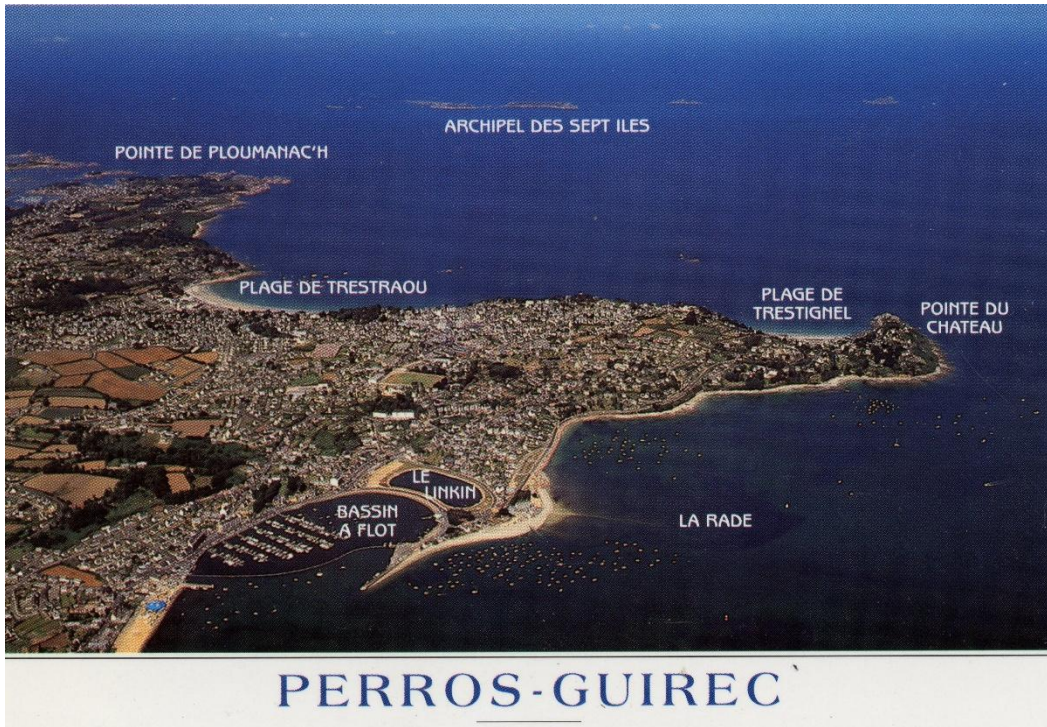
- Kir Breton pour les adultes
- Diabolo pour les enfants

N° 001945

Perros-Guirec
22700 PERROS-GUIREC
Tél. 02 96 91 43 28 ou 02 96 91 43 26 - Fax 02 96 91 41 90
Société d'exploitation: SARL RANOLIEN TRISTEADOU

Duikmaat	Kool, Wart
Duiksoort	Stroom LW
Verhaal	Na, voor de broodnodige variatie, mijn pak te zijn vergeten, gaan we via de boothelling naar beneden. Binnen enkele min sneuvelt mijn verbandje, maar een noodreparatie ow doet de truc. Onmiddellijk buiten de inham bevinden zich allerlei rotspunten met prachtige wieren, waarvan het vingerwier de meest dominante is. Op de rotsen zitten verschillende sponzen en zee anemonen (o.a. wasroos). Overal zie je vis. Jonge makreeltjes, steenbolk, pitvis en verschillende soorten lipvissen. Opvallend is de koekoeks lipvis (v). Op de wieren o.a. verschillende slakken. Verder aasgarnalen, spirkrabben en noordzeekrab. Veel voorkomend op de rotsen is de schaalhoorn en grote spiraal kokerwormen. Links van de

Tréguier, Lezardrieux en baai van de Trieux, 7 juli

Stroom HW
De baai uit links, daar een steile afdaling. Prachtige lipvissen in alle soorten en maten o.a. gevlekte en koekoeks lipvis (m+v). Galathea, noordzeekreeft in fuik, wasroos, dwergbolk, schelpen van groene zeeoor, schaalhoorn, pollak, spiraal kokerwormen

Op maandag maken we een duik bij Louis XI. Daarna gaan Nelleke en ik met de auto de omgeving verkennen. We komen langs Tréguier waar we het marktplein zo leuk vinden dat we maar wat gaan rond kijken. Er staat een oude kathedraal met het praalgraf van St. Yves, en er zijn mooie oude vakwerkhuisjes. Op een terras gebruiken we de lunch en kopen een cd met authentieke Bretonse muziek.

Intermezzo: We scoren een folder met een uitgebreide beschrijving van een beroemd Tréguier.

Tréguier.

Ernest Renan, zijn geboortehuis in Tréguier

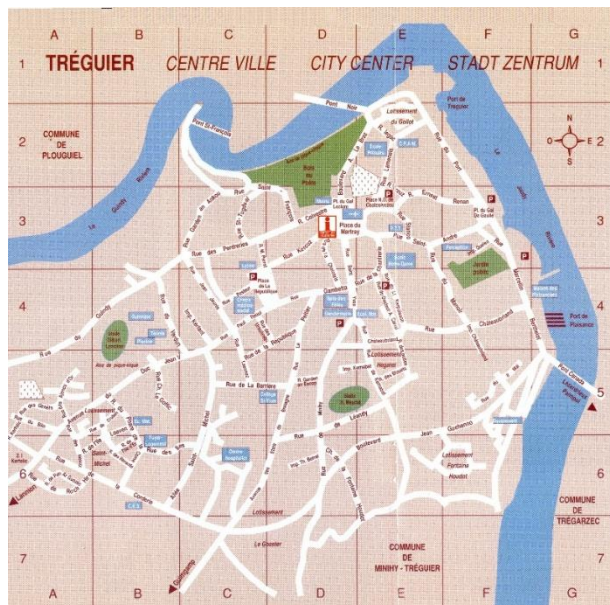
In een solide en pittoresk granieten gebouw, gelegen op nummer 20 in de straat die nu zijn naam draagt, werd Ernest Renan geboren op 28 februari 1823. Zijn vader was zeekapitein en zijn moeder was kruidenierster.

Dit huis van een sloopseigenaar, gebouwd aan het einde van de 16e of het begin van de 17e eeuw, heeft twee zeer verschillende gevels: de gevel aan de straatkant, glanzend in rode oker, is versierd met vakwerk en heeft twee

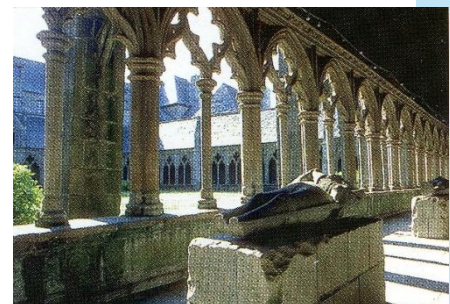
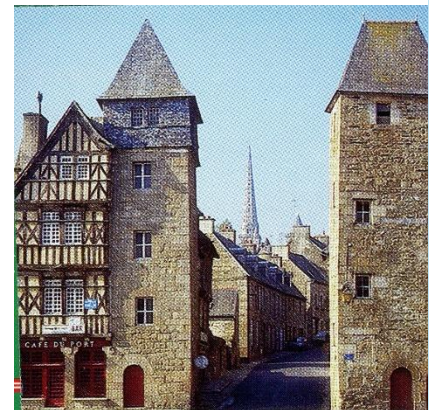
uitkragende verdiepingen die worden

ondersteund door stevige balken; de gevel aan de tuinzijde is opgetrokken uit composiet-stenen, harmonieus gecombineerd met een puntig leien dak dat een uitkijkpunt op de derde verdieping bekroont. Dit huis, dat Renan nooit heeft verlaten,

werd in 1944 aangewezen als historisch monument, in 1946 door de kleindochters van de schrijver aan de staat geschonken en in 1947 omgebouwd tot

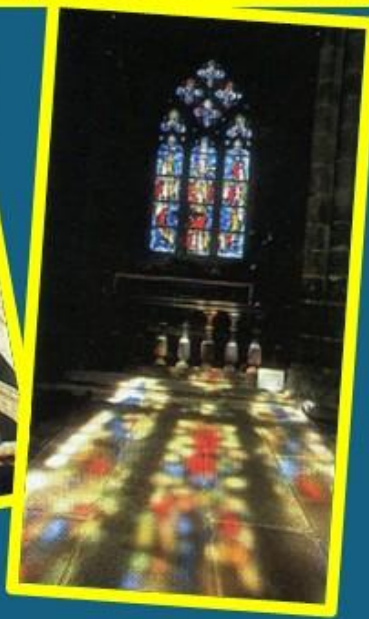
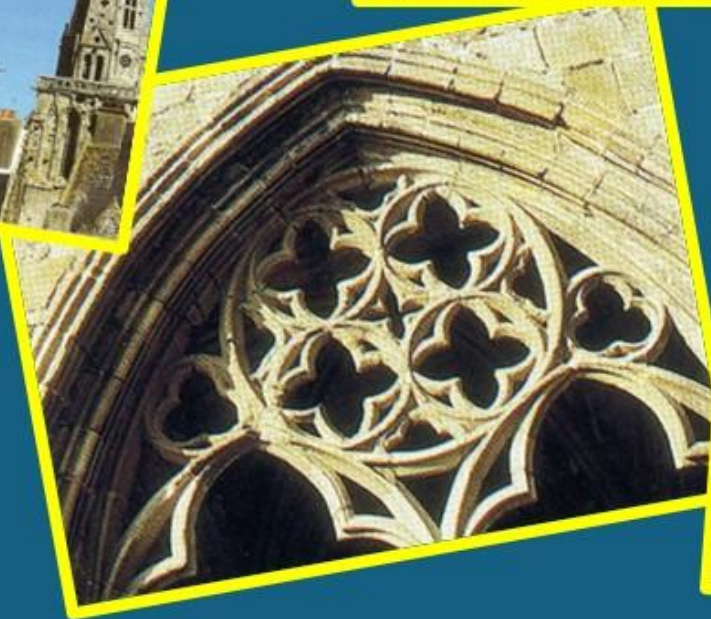
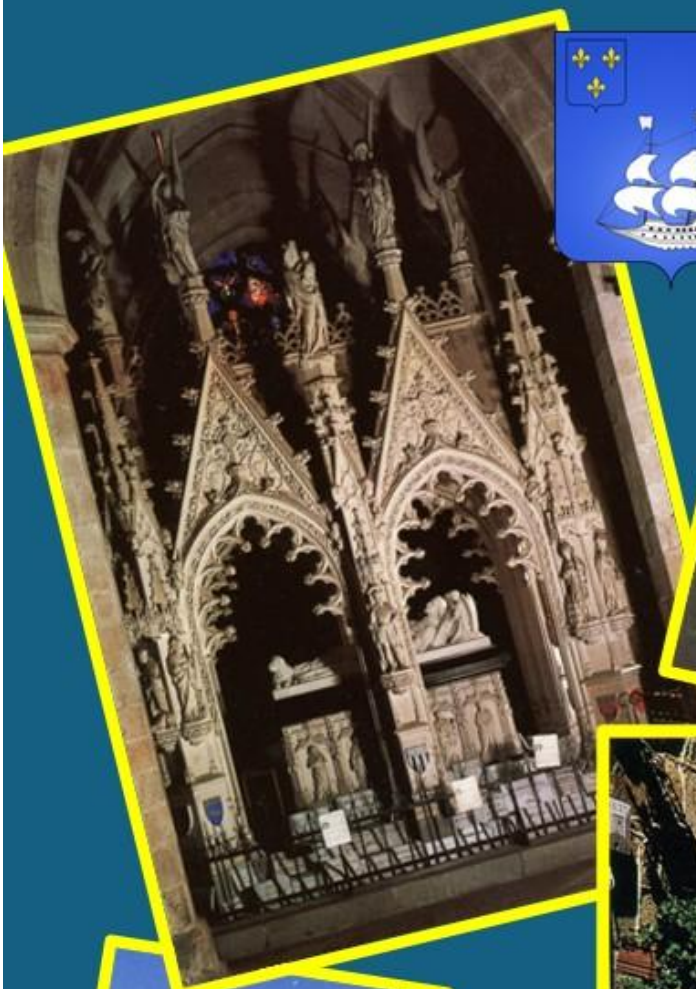

museum. Het bewaart de herinnering aan Renans leergierige en hardwerkende jeugd in Tréguier, aan

de briljante seminarist die in Parijs studeerde, en later aan de denker en godsdiensthistoricus die furore maakte met de publicatie van zijn beroemde "Leven van Jezus".

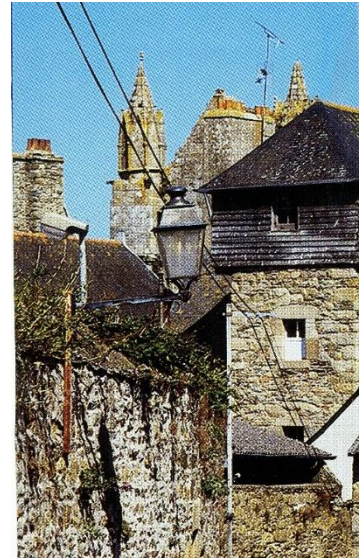
Tréguier

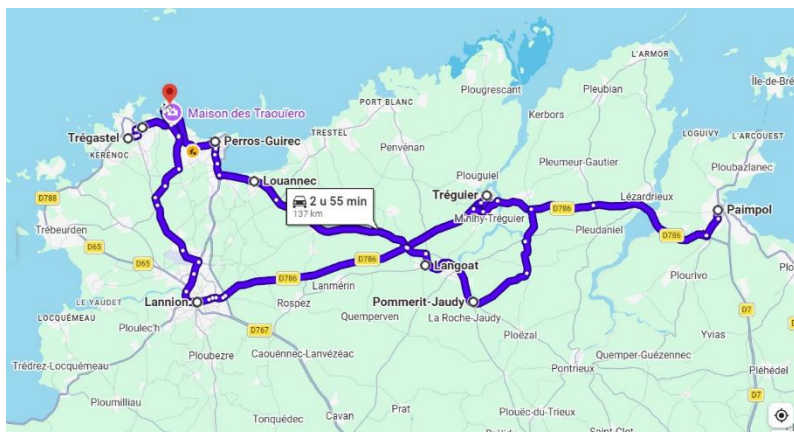
De meest suggestieve – en ontroerende – kamer uit Renans jeugd is zijn schoolkamer. Gelegen op de derde verdieping van het huis, was het een plek voor lezen, nadenken en ook mijmeren voor de tiener die, zittend aan zijn notenhouten bureau, de daken van de stad, de haven en de Jaudy-vallei kon ontdekken, en daarachter het Bretonse platteland. Renan beschreef zijn jeugd op poëtische en bewonderenswaardige wijze in zijn "Souvenirs d'enfance" (Herinneringen aan zijn jeugd) en in "Ma soeur Henriette" (Mijn zus Henriette), die hem onophoudelijk overlaadde met genegenheid, materiële hulp, advies en steun.

In een andere kamer van het huis is de studeerkamer van het Collège de France, waar Renan eerst professor en later bestuurder was, nagebouwd met authentieke meubels: een mahoniehouten bureau in de vorm van een lier, een rode fluwelen fauteuil, een inktpot, vloeipapier, een geannoteerde Latijnse Bijbel...

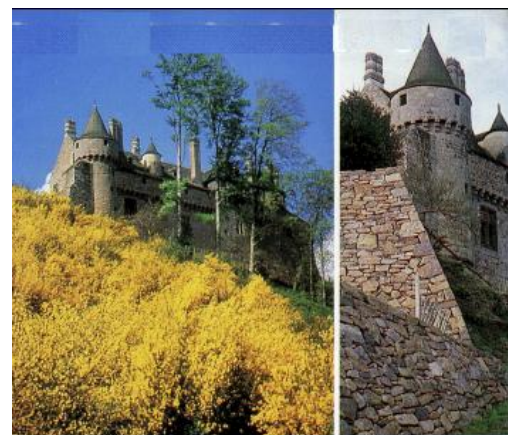
"De mens scheidt schoonheid uit wat hij liefheeft en heiligheid uit wat hij gelooft": deze uitspraak van Renan, gegraveerd op het standbeeld dat in 1903 ter ere van hem werd opgericht op de heuvel op het kathedraalplein, vat Renans immense geloof in de mensheid, zijn liefde voor zijn werk en zijn tolerante geest samen.

M.E. Guillermine-Robin

Daarna rijden we via de hangbrug van Lezardrieux naar La Roche-Jagu waar een oud kasteel in ere wordt hersteld.

Dat wil zeggen: het kasteel zelf wordt gebruikt voor tentoonstellingen, maar de tuinen er omheen worden als middeleeuwse tuinen aangelegd, met o.a. een grote hennepkwekerij. Je kunt er prachtig wandelen, waarbij je

uitkijkt over de baai van de Trieux. Hier behoren de stroomsnelheden tot de sterkste ter wereld. We zien het water dan ook stroomopwaarts golven.

Terug op de camping is het weer zwembad = Esthersmijttijd. En voor Wart tijd om te kijken of zijn haar echt wel goed zit, want hij moet weer naar de disco met mooie Engelse meiden en lelijke Franse voetballers. Ook moet hij steeds uitleggen dat Nederlander zijn niet per definitie gelijk is aan weed bezit, en dat hakken ook zonder ecstasy mogelijk is (denken wij).

Bootduik en Île Grande, 8 juli

Duiksoort

Boot Stroom

Verhaal

Duik bij het eiland Ceif met duikwinkel Happy Diving. De boot vertrekt uit het havenje van Ploumerac'h. Aan boord kennis gemaakt met John de Haan, 31 van Lutra. We gaan als eerste over boord en duiken tegen de stroom naar het eiland. Vervolgens gaan we met de stroom mee terug. Onder water zien we veel wier: vinger-, vezel-, suiker-, kaim-, en riemwier, om er maar wat te noemen. Op deze wieren zitten moederkolonies, slakken en wasrozen. De wier massa is tamelijk open, zodat er allerlei lipvissen tussendoor kunnen zwemmen. Verder zeebaars (*Epinephelus spec.*), spiering, Dok gorgonen en grote zee-egels. Boven het wier o.a. pollak. Op de terugweg wordt door een zodiac van een andere

Dinsdag maken Wart en ik eerst een bootduik met "Happy Diving" (Spreek uit "*Appi Daiving*"), wat goed loopt, al vergeet de schipper een Engels duikpaar op de terugreis. Daarna gaan Nelleke en ik naar Île Grande. Onderweg bekijken we een aantal zaken die we eerder hadden gezien zoals de kerk van Trégastel-Bourg, die inmiddels zo

slecht is, dat alles rond de kerk is afgezet. Na zeven eeuwen moet een leien dak echt worden opgeknapt. Ook de andere bezienswaardigheden rond Trégastel worden nog eens bezocht, zoals de camping Golven, een graf van King Arthur. Op een dag als deze mag, naast een hunebed, een calvaire natuurlijk niet ontbreken.

Het wordt die van St. Uzec, waar we, gevolgd door een hond, de plaatselijke kerk bezoeken. Uiteindelijk

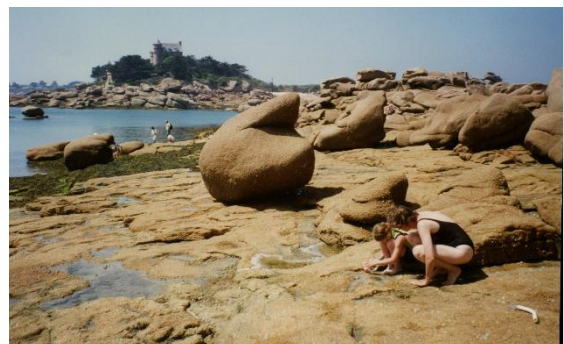

eindigen we bij het vogelreservaat van Île Grande, waar het prachtig wandelen is. De vogels vallen tegen (alleen aalscholvers zijn, zoals altijd, aanwezig), maar de natuur in de baai, waar het volledig eb is, is prachtig.

Wel valt op dat de Fransen in dit deel van het land minder dwangmatig met stalen ballen lopen te smijten dan elders in het land. De

Pseudocanis irritans (de kleine net niet bruine poedel) is echter alom vertegenwoordigd.

Strand van St. Guirec, 9 juli

Op woensdag beginnen we lui. Wart blijft dat, wij gaan met z'n drieën wandelen naar het strand van St. Guirec.

Dat is veel over rotsen klauteren, stenen bekijken in het Maison Littoral en snorkelen, waarbij Esther krabben en een harder ziet. Daarna richt ze op de stenen het Resque Nine One Vis op: draag vissen in een duikpoel van het ene naar het andere poeltje.

Intermezzo: Wandelingen van het Syndicate d'Initiative Bij de VVV scoren we een nu bijna versleten roze A4-tje met twee wandelroutes. Hier zijn die vertaald, de tekst is in het blauw weergegeven. Door de aanvullende info zijn het zomaar

Duiksoort	Stroom HW
Verhaal	Via een stenen trap het water in, vervolgens een duik om de rotsgroep recht voor de kust. Veel wier, sepija elegans, kreeft, spinrab, kreeft, zeeoren, noordzeekrab allerlei schelpjes (o.a. St.Jacobsschelp). De nieuwe computer-verklaart me onderweg officieel hersendood.

iets meer pagina's geworden.

DE ONTDEKKING VAN HET ROZE GRANIET VAN PERRROS-GUIREC

Het Rose-graniet uit Traouïéro, met zijn kenmerkende groene en witte varianten, is grofkorrelig, terwijl het Rose St. Samsongraniet fijnkorrelig is. Ook de Rose- en Beige-varianten zijn beiden fijnkorrelig.

Ze worden op verschillende manieren bewerkt: gespleten, gebeiteld, gelaagd, gebrand, gezaagd of gepolijst...

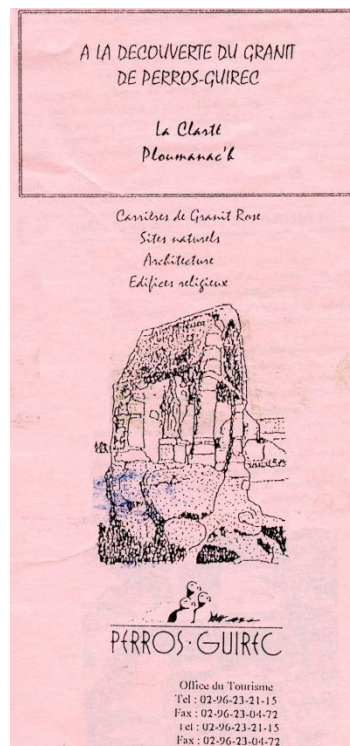

Een ander graniet, bekend als Perros-graniet (600 miljoen jaar oud), bevindt zich aan de kust, op een hoog punt in het landschap, zichtbaar vanuit Trestrauou tot Trestignel en daar voorbij.

Het wordt gebruikt in de bouw en heeft sinds de 19e eeuw het traditionele karakter van het dorp behouden (bouwsteen voor landelijke dorpen, gekenmerkt door de Notre-Dame-kapel).

Dit graniet, dat al sinds de oudste tijden bekend is, wordt gebruikt bij de bouw van parallelle gebouwen. Gericht naar de weg, niet meer dan twee naast elkaar in Perros-Guirec en de

omgeving. De toepassingen ervan zijn nooit gestopt met ontwikkelen: in de vroege dagen werd het gebruikt voor de menhirs en hunebedden daarna voor religieuze gebouwen: doopvonts en grafmonumenten. Tegenwoordig wordt het gebruikt voor stadsontwikkeling, wegen, hedendaagse kunst...

De bouw van het gebouw begon halverwege de 15e eeuw. De stijl is van het schip gotisch met een zuidelijk renaissance portiek. De gebruikte materialen zijn van lokale oorsprong: een deel van het metselwerk is gemaakt van Rose Clarté-graniet en de rest van Rose St. Samson-graniet en fijnkorrelig Agathon-graniet. Dit laatste komt van het eiland Agathon en werd beschouwd als het beste graniet in de regio voor de bouw, vanwege de slijtvastheid. Begeleide rondleidingen georganiseerd door SPREV: maandag tot en met zaterdag van 10:00 tot 12:30 uur in juli en augustus.

Etappe 2: Begraafplaats

U kunt de transformatie van het graniet bewonderen: gepolijst, gebeiteld, gehamerd (gebouchardeerd), gebeeldhouwd, gebeiteld of gewoon ruw, evenals het graveerwerk.

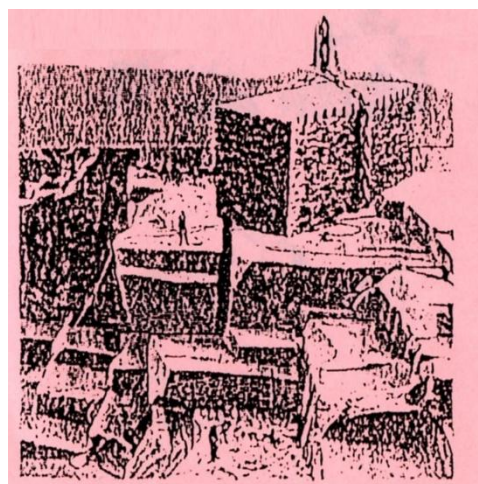
Granietbewerking voor grafdoeleinden is goed voor 80 tot 90% van de activiteiten van de granietgroeven van

Perros.

Etappe 3: Granietgroeven

Vroeger werd voor de bouw van stenen constructies graniet uit de oppervlakte gewonnen. Dit brokkelt veel sneller af, waardoor de sculpturen van onze oude bewoners enigszins zijn aangetast.

Tegenwoordig wordt graniet tot een diepte van 50 meter gewonnen uit de ongestoorde lagen

Het roze graniet uit La Clarté is zeer populair, zowel in Frankrijk als in het buitenland: in Colombey-les-Deux-Églises voor het monument ter nagedachtenis aan generaal de Gaulle, in de regio Parijs voor straatmeubilair (fontein, bestrating, trottoirs, bloembakken, enz.) of op de meest prestigieuze pleinen zoals het Forum des Halles of het stadhuis van Parijs, maar ook de Vredesduif in Boedapest, de bank in Yaoundé, de Stevenson Tower in San Francisco... De schoonheid en slijtvastheid zijn de belangrijkste troeven.

U kunt vervolgens door het hart van dit industriële gebied wandelen, zonder echter de werkplaatsen te betreden. Een tentoonstelling en verkoop van sculpturen is geopend bij BGP GAD.

Etappe 4: Moulin de la Lande du Crac'h

Loop verder langs Rue des Carrières. Hier worden restmaterialen en afval opgeslagen om een blok zuiver graniet te verkrijgen; 70% wordt achtergelaten en vervolgens gebruikt voor steenstort in havens of op stranden.

Neem Rue Vilin Dour aan uw rechterhand en vervolgens Rue Léon Dubretlil aan uw linkerhand. U bevindt zich nu op de Crac'h-heide, waar een

windmolen uit 1727 staat. De blokken van Rose Clarté-hout werden uit de grond gehaald en vervolgens bewerkt. De molen is uitgerust met een draaibare rail, waardoor de wieken de wind kunnen vangen, ongeacht de oriëntatie.

Tijdens de afdaling naar Ploumanac'h passeert u aan uw linkerhand de Roche des Poètes (Dichtersrots). Deze rots weegt ongeveer 500 ton, terwijl een kubieke meter roze graniet 2,6 ton weegt.

Etappe 5: Le Tertre (De Heuvel)

Tegenover u bevindt zich het Maison des Traouïéro (Huis van de Traouïéro), versierd met roze graniet. Het huisvest een sculptuur van de Japanse kunstenaar Takahashi. Vervolgens neemt u de Rue du Cribo en daarna het onverharde pad dat daarop aansluit. Als u rechtsaf slaat, bereikt u Le Tertre, vanwaar u een adembenemend uitzicht heeft over Ploumanac'h en de omliggende plaatsen. De beroemde pardon (pelgrimstocht) van 15 augustus vindt hier plaats. Aan de zijkant van Le Tertre, aan de Rue des Bruyères, was vanaf 1905 een granietgroeve in bedrijf; deze werd later gesloten en opgevuld omdat de schoonheid van de plek werd bedreigd. U bereikt uw vertrekpunt via de Rue de la Nière Aitnée. Het was deze herberg, de *"Auberge du Soleil Levant"*, die de steenhouwers verwelkomde toen ze hun werk verlieten.

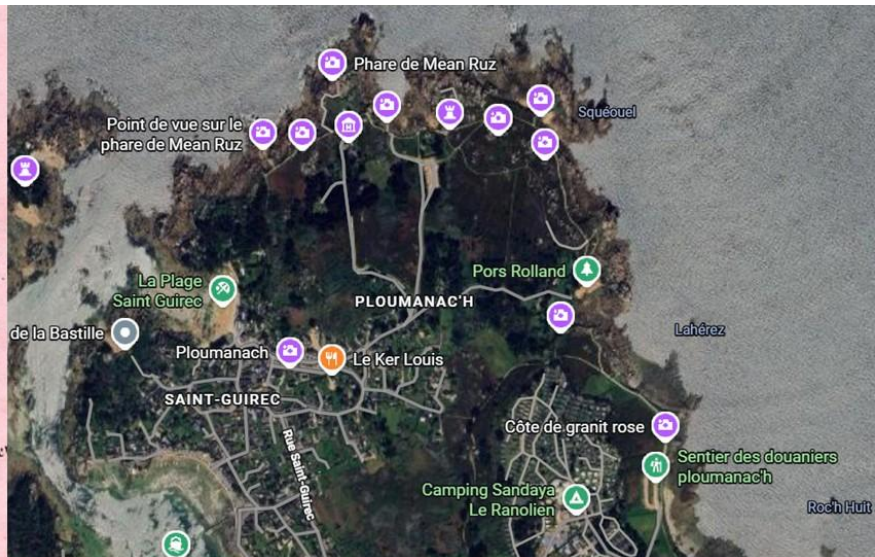
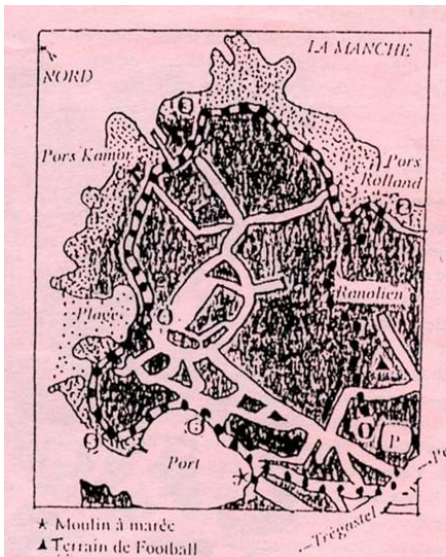

ROUTE ROND PLOUMANAC'H

Het voormalige kleine vissersdorp Ploumanac'h lag tussen de baai van St. Guirec en de baai van Ploumanac'h. Het architectonisch erfgoed bestaat uit landelijke of kusthuizen en herenhuizen.

De rotsformaties langs de kust zijn wereldberoemd. Al aan het begin van de vorige eeuw zetten vooraanstaande burgers van Perros-Guirec en Parijs zich in voor het behoud ervan. De eerste vereniging die in het Staatsblad werd geregistreerd, betrof de bescherming van de heidevelden en rotsen van Ploumanac'h.

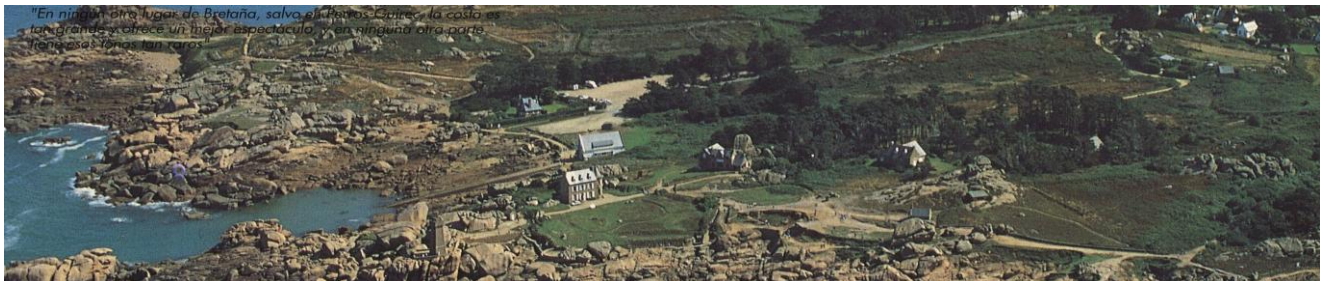
Start: Beeldenpark

Duur: 21,130 km; Afstand: 5 km; Moeilijkheidsgraad: Gemiddeld

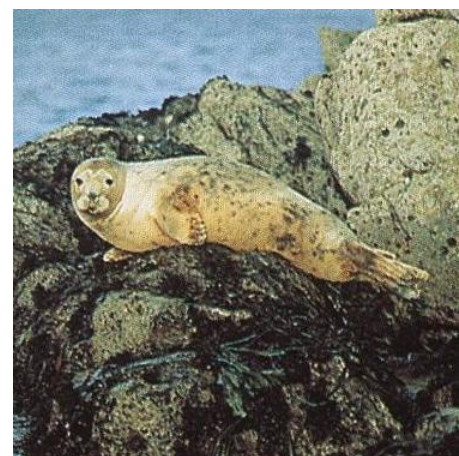
Etappe 1: Beeldenpark Christian Gad

Het roze graniet is zeer gewild voor monumentale beeldhouwwerken. Hier worden werken tentoongesteld van grote Bretonse en internationale beeldhouwers: Jean Yves, Menez, Bruno Pana, Selinger, Pierre Szekely en Joseph Visy. Een internationaal symposium over Bretons graniet zal deze lijst naar verwachting in de zomer van 1998 completeren, dankzij acht beeldhouwers die een maand lang aanwezig zullen zijn en elk een werk zullen creëren.

Etappe nr. 2: Pors Rollan

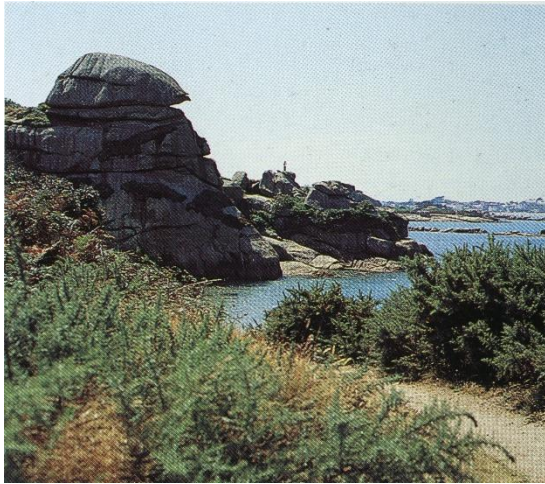

Volg het pad door het midden van het park en steek de heide over. Loop langs het voetbalveld beneden en bereik de kust via het voetpad. Na tien minuten bereikt u de baai van Pors Rollan met zijn met een hakbijl gevormde Rose Clarté-kruis en de indrukwekkende rotsformatie, het Duivelskasteel. Hier begint precies de Roze Granietkust. U betreedt het terrein van het Conservatoire du Littoral (Kustreservaat). Dit jaar is begonnen met de restauratiewerkzaamheden aan het gebied, met als doel de schoonheid ervan te behouden en tegelijkertijd alle bezoekers toegang te bieden. De gebruikte materialen zijn van lokale oorsprong. Volg dit "Douanepad" en een nieuw perspectief opent zich voor u: de baai van de reddingsboot, Pors Kamor.

Etappe nr. 3

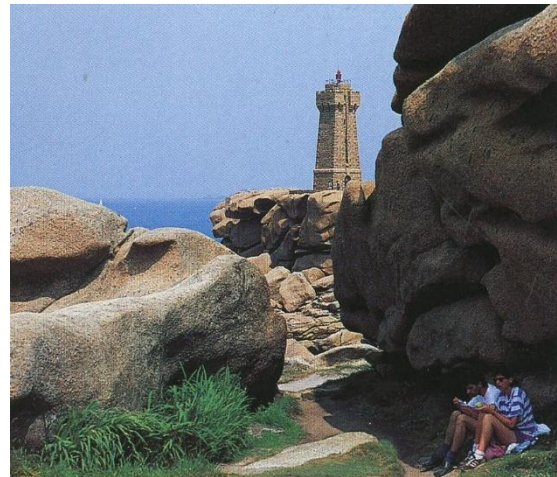
Vanaf de vuurtoren van Amen Ruz kunt u de granieten rotsblokken bewonderen, die qua grootte en

kleur uitzonderlijk zijn. De rots is in 1980 bekroond met een geautomatiseerde uitholling, maar draagt nog steeds sporen van zijn verleden, zoals blijkt uit enkele uitgehouwen grijze granieten stenen van Île Grande, afkomstig van de oude vuurtoren die tijdens de Tweede Wereldoorlog werd verwoest. Vervolg uw wandeling tussen de vreemd gevormde rotsen, begroeid met kustheide. Ze bieden een schouwspel van suggestieve vormen: de Omgekeerde Fles, de Kameleon, de Schildpad, de Bretonse Spaniel, de Heks.

Deze formaties zijn het resultaat van een tweeledig proces: ten eerste diepe erosie die een deel van het graniet in grof zand verandert, en ten tweede oppervlakkige erosie die enorme rotsblokken van ongestoord graniet blootlegt.

Om uw kennis van het lokale granietbekken, de geschiedenis ervan en de bewerkingsmethoden te verdiepen, bent u van harte welkom in het Maison du Littoral (Kustcentrum), dat dagelijks geopend is van 13:30 tot 19:00 uur. De toegang is gratis.

Etappe 4: Dorp Ploumanac'h

Uw wandeling brengt u naar het dorp Ploumanac'h, dat in 1995 volledig is herontwikkeld met graniet. Dankzij een decentralisatiewet kunnen Bretonse dorpen met minder dan 2000 inwoners tegenwoordig een subsidie van de Regionale Raad ontvangen om hun centra te ontwikkelen met Bretons graniet.

Etappe 5

Dit park, eveneens eigendom van het Conservatoire du Littoral (Kustreservaat), biedt een prachtig

uitzicht op de ingang van het Château de Costaérès. De neo-middeleeuwse bouw ervan begon in

1893 en bood gedurende twee jaar werk aan ongeveer twintig arbeiders. Een deel van het graniet werd ter plaatse gewonnen, terwijl het andere deel werd verwerkt vanuit de Clarté-groeve via het strand van Tourony.

Etappe 6: Haven van Ploumanac'h

We sluiten deze route af met de natuurlijke haven, beschut gelegen nabij Trégastel, waarvan de toegankelijkheid afhankelijk is van het getij. Alle verticale muren van de kade zijn opgetrokken uit bewerkte blokken roze graniet, die zijn afgewerkt met een brede, perfect gesneden en gevoegde afdekrand. De weinige vissershuisjes zijn voornamelijk gebouwd van granietpuin. Aan het einde van de haven vindt u een oude getijdenmolen die ijs leverde aan de vissers om hun vangst te bewaren. Bewonder daarachter de groene weerspiegelingen van het water. Aan het einde van de dijk, onder het kleine

cipressenbosje, toont een geologische dwarsdoorsnede de vorming van de granieten rotsblokken. Wanneer het stromende water het granietzand, dat de rotsen omhult, heeft weggespoeld blijven alleen de blokken zichtbaar. Daarachter ligt het kleine Traouïéro-dal aan zee, waarin de beek uitmondt.

la Clarté, 10 juli

Donderdag maken Esther, Nelleke en ik de wandeling van la Clarté, een deelgemeente van Perros- Guirec. We komen langs de kerk en het kerkhof, dat speciaal wordt aanbevolen voor zijn grafmonumenten van roze graniet. Hoewel ik de indruk had dat

Bretonnen minder met stukken ijzer lopen te smijten dan de inwoners van Zuid Frankrijk, blijkt dat niet altijd waar. Op een van de graven staat een plaatje van een Pétanque speler.

Verder voert de wandeling ons langs een steengroeve van het roze graniet (waar we Obelix niet kunnen ontdekken), een oude molen en een dichtersheuvel, waar Esther veel herrie maakt, maar niet tot gedichten komt. Na heel veel hitte eindigt de wandeling in een bar bij de kerk.

Saint-Philibert, 11 juli

Vrijdag rijden we de 176 km naar Saint-Philibert aan de zuidkant van Bretagne. Bij aankomst blijkt de andere stekker van de vouwwagen los en versleten.

Het opzetten van de tent gaat niet helemaal in een goed humeur, maar de humor in

dit eind van de wereld (Penn ar bed) keert terug als we een Frans jochie zien spelen in een emmer water. Na een tijd in de emmer te hebben gespeeld, vult hij een afwasbak met nieuw water. Dat blijkt toch wel koud, maar geen nood, je pist het gewoon weer op temperatuur en speelt vrolijk verder.

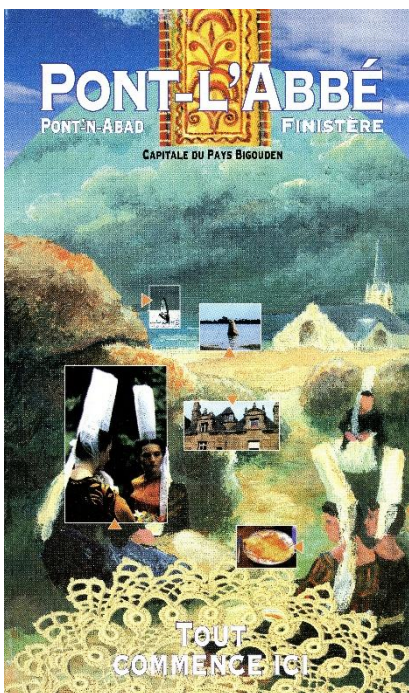
En als je je dan nog verveelt, kan je altijd nog Waf en Hond op het dak van de tent kwakken.

Duiksoort	Stroom
Verhaal	We gaan langzaam tussen de rotsen met wieren door naar dieper water. Dik duiken we door een soort hunebed met dodemansdium, gorgonen, de keiharde korsten van het roze rode zeewier, gehoornde slimvis, en een grote gevlekte lipvis. Ook zien we lipvissen met karperluis, kabeljauw, blauwe zeesterren, zee-egels, lipvissen, scholen steen- & dwergbol.

Pont L'Abbe, 12 & 13 juli

Zaterdag en zondag brengen we overdag door in Pont L'Abbe bij het *Fête des Brodeuses*. De zaterdag valt wat tegen. Pas om 4 uur komt er wat leven in de brouwerij met de Bagads, volksdansen en Gilles de Bruxelles.

Terug op de camping vinden we 's avonds een kat met drie meter touw om haar nek onder de tent. Met behulp van de campingbeheerster en haar moeder wordt de kat gevangen en opgesloten in een van de betonnen bouwsels op het terrein. (*"Nee mevrouw, het is echt niet onze kat, en we willen hem ook niet hebben."*) Ook andere kampeerders zien er van af.

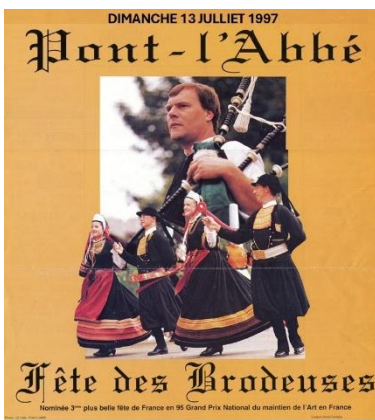

Later op de avond zien we twee mensen met een zaklamp door de bosjes zoeken, dus wij er op af.
"Do you speak English?"

"Mai non, nous sommes Fransen, nous ne parlez pas de moer Anglais" "Ah but are you looking for a cat?, une sjat?"

"Yes, sure, of courze, zertenement, we are lokin for our châ". Even later is het beest uit zijn tijdelijke behuizing gehaald en is iedereen weer blij.

De tweede dag van het folkloristisch evenement is grandioos, het krijgt twee extra pagina's. Folklore is iets waar hier alle leeftijden aan meedoen, en niet iets voor bejaarden. Volksdansen gaan elkaar met stokken te lijf of proberen door het podium heen te stampen. De prijs voor de beste "Circle" gaat naar een dansgroep die een bruiloft

uitbeeldt. Daarnaast zijn er gastoptredens van Hongaren, en alweer Gilles de Bruxelles. Van deze Belgische carnavalsgroep zijn sommige leden zo dronken, dat ze het toneel op geduwd moeten worden. Daar loop ze rond, terwijl ze met sinaasappels smijten. Ze hebben "ook tekst. Bijna op de

maat roepen ze een soort van bijna gelijktijdig: "Viva, Viva, Viva, Viva la Roi."

Verder treedt er een aantal fantastische bagads op. Op een gegeven moment denken we dat er niet twee, maar drie

podia zijn. Wat spuurwerk leert dat twee jongens zich een paar straten verderop uitleven op een biniou en een bombarde. Grandioos!

's Avonds eten we in een crêperie in Le Foret Fousenant, na tig restaurants bekeken te hebben die niet of pas (heel) laat open wilden.

UN EVENEMENT EN BRETAGNE

Pont l'Abbé

capitale du pays bigouden

Du 9 au 15 Juillet 1997

Fête des Brodeuses

J'achète à PONT-L'ABBÉ... c'est à côté

Saint-Philibert, 14 juli

Op maandag wandelen we rond Saint-Philibert. We komen er onder meer langs een trimbaan, die je alleen als hele kleine Fransman kunt nemen.

Als Wart en Esther horen wat we hebben gezien zijn ze niet meer te houden. Voor we terug zijn op de camping om hen op de hoogte te brengen van onze ontdekking komen we op een feest van de S.N.S.M. (Société Nationale de Sauvetage en Mer = de Franse KNRM). Onder het gebrul van een bandje met Sea-Chantees (*"Nous chantons dans la plage, nous avons toutes le courage"*) wordt met boules en

pijltjes gegoid, en allerlei goedbedoelde troep verkocht voor het goede doel, maar vooral veel geeten. We sluiten ons aan door vissoep en langoustines te eten.

Als Wart en ik 's avonds gaan duiken gebeurt het onmogelijke: we raken in de file tussen Sant

Philibert en Trévignon. Iedereen blijkt op weg te zijn naar het vuurwerk ter afsluiting van 14 Juliet. Het is een prachtig vuurwerk, met schitterende tot drie keer toe exploderende bollen, vuurpijlen die een soort palmboom achter laten en Bengaals vuurwerk dat de hele Pointe in het licht zet. Ook weten ze van geen ophouden.

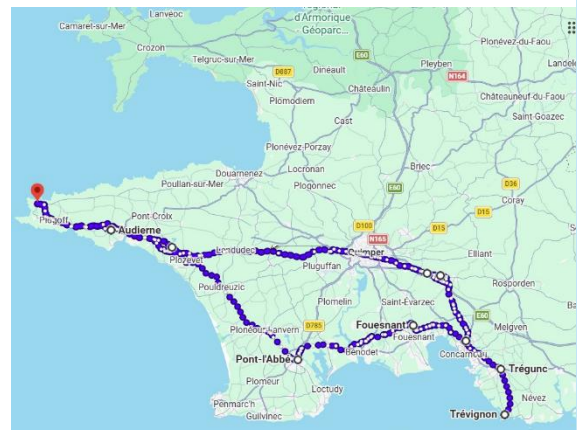
Tot drie keer toe begint het vuurwerk opnieuw, waarbij het publiek als een razende weer naar zijn plek terugkeert.

Verhaal Duik van 14 op 15:7:97. Door de file in Trévigton kunnen we de geplande duikstek niet bereiken. In plaats daarvan beginnen we met een schitterend vuurwerk ter viering van 14 Juillet. Daarna gaan we bij het derde rotspuntje naast de haven te water bij een strandje. Door de stroom en de rotspunten is het slecht richting bepalen. Op het zand lopen duizenden heremietkreeften. Verder zien we zeevork, tong, koningspoot, 2 sepias, kooमारvissen, steenbolken, 2 spinrakbren, een 25 cm lange solitaire hydroïd poliep, Inachus dorsettensis (kleine spinrakbren), haire porcelain krabbeltes, gehoorme slimvis, prachtige zeebaars, pijlinktvis.

Pointe du Raz en het Pointe du Van, 15 juli

Dinsdag rijden we naar het einde van Frankrijk: het Pointe du Raz en het Pointe du Van. Voor het eerst is het weer wat minder. Onderweg regent het hier en daar. We lunchen bij de hypermarche van LeClerc. Op zich smakelijk, maar verder een ontzettende gribus. Bij het Pointe du Van schijnt de zon weer. Tijdens de duik

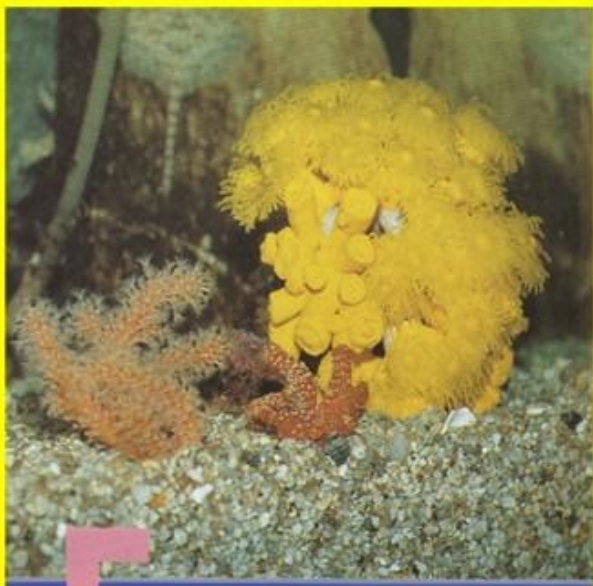
in de Baie des Trépassés doet Wart zijn horloge iets toepasselijks: het verzuipt. Ook wordt Frankrijk snel kleiner: mist trekt vanuit zee de baai binnen. Dit weerhoudt Wart er niet van om zijn favoriete spelletje klif donderen weer een poosje te beoefenen.

Duiksoort Stroom HW

Verhaal Na een forse afdaling stappen we in het schitterende water van de Baai. De rotsen zijn mooi begroeid met eikwier, zeesta, vinger-, riem- en beswier. Er tussen vinden we zeekoninkommer, -egel en blauwe zeesterren. Er zijn ook veel verschillende krabben: noordzee-, spin-, rots-, fluwelen zwem- en strandkrab. Verder zien we een galathea en aasgarnalen. Ook zijn er allerlei mosdiertjes, zeeanemonen en dahlija's. We zien grote scholen kooमारvissen, pitvis, pollak, lipvissen en waarschijnlijk een grondhaai. Bij het verlaten van het water vinden we recht onder de trap een diepe spleet met een grote school steenbolken.

De onderwaterfoto's in het logboek zijn van latere jaren, een folder onderweg maakt dat er toch iets van het onderwaterleven kan worden meegenomen. Op de volgende pagina.

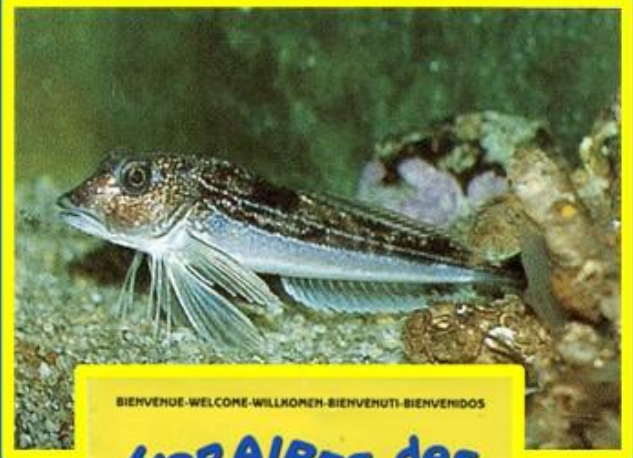
Ascidies coloniales.

E

xpliquer
la mer . . .

Spons op wier

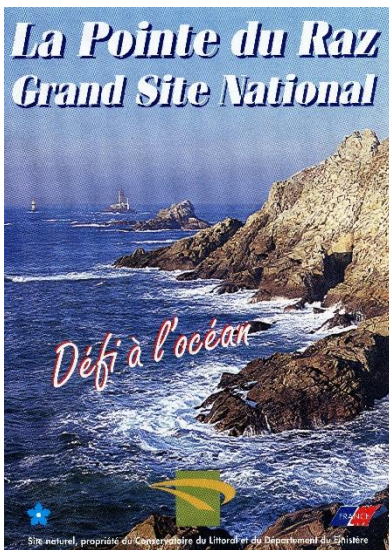

Anemonen

BIENVENUE-WELCOME-WILLKOMEN-BIENVENUTI-BIENVENIDOS

HORAIRES des MARÉES 1997

De Brochure zegt er over: "AAN HET EINDE VAN DE WERELD, DE BLAUWE DISTELS"

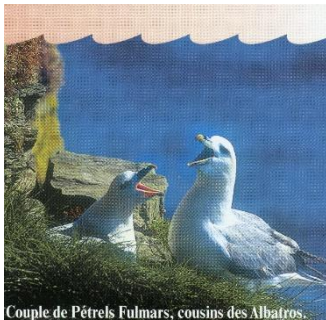
Liefhebbers van authenticiteit, ontdek deze uitgestrekte toeristische en gastronomische regio die u zal verleiden met haar schoonheid, de diversiteit van haar landschappen en de rijkdom van haar erfgoed.

Pointe du Raz is een meesterwerk van de natuur, gelegen aan de onstuimige Raz de Sein. Alleen of met anderen, uw stappen leiden u langs het Kustpad tussen heide en oceaan, en daar, voor u, ontdekt u de grandeur van het panorama van de beroemde Raz de Sein, bekend bij zeelieden, met de vuurtorens van La Vieille en Tévennec, het fascinerende Île de Sein en de

steeds veranderende zee en lucht, die elke dag een nieuwe sensatie bieden.

Voordat u het nabijgelegen vogelreservaat bezoekt, vervolgt u uw zoektocht naar emoties met een wandeling langs de Baie des Trépassés. Op het strand, terwijl je de horizon afspeurt, probeer je de overblijfselen van de oude stad Ys te ontdekken, die naar verluidt onder water ligt.

Couple de Pétrels Fulmars, cousins des Albatros.

Vervolgens verlaat je Pointe du Raz en vervolg je je zoektocht naar authenticiteit in Cap-Sizun, een regio vol met talloze bezienswaardigheden.

DE TRANSFORMATIE IS IN VOLLE GANG

Elk jaar komen bijna een miljoen bezoekers uit heel Europa een van de beroemdste bezienswaardigheden in het Westen bewonderen.

Bezoekers hebben nu toegang tot een nieuw bezoekerscentrum, een mix van traditie en moderniteit, de eerste stap in een uniek renovatieproject:

- Op 800 meter afstand van de oude locatie zijn nieuwe parkeerplaatsen aangelegd, perfect geïntegreerd in het landschap, met een capaciteit van bijna 1.000 plaatsen.
- Nabij de verplaatste winkels en restaurants is het bezoekerscentrum, uitgerust met een filmzaal met 100 zitplaatsen en een tentoonstellingsruimte, klaar om het publiek te verwelkomen. De functie ervan is om bezoekers te informeren en te onderwijzen over de rijkdom van de natuurlijke omgeving en de charmes van Cap Sizun, een regio met vele bezienswaardigheden.
- Er is een pendeldienst beschikbaar naar de Pointe.

La Pointe du Millier - Beuzec-Cap-Sizun.

- *Er is een rondleiding beschikbaar om de locatie tussen de heide en de oceaan te verkennen. Ook op de punt van het schiereiland zijn de werkzaamheden begonnen; De oude parkeerterreinen en een paar gebouwen zijn gesloopt, maar tegen de herfst van 1996 zullen de meeste gebouwen ook verdwenen zijn.*

De natuurlijke regeneratie van het gebied zal dan verdergaan door de aanleg en ontwikkeling van wandelpaden en de toepassing van

herbepantingstechnieken gebaseerd op eerdere experimenten. We zullen dus getuige zijn van de geleidelijke transformatie van Pointe du Raz.

Bretagne heeft veel hele oude kerkjes, vaak met een ronde toren die is aangebouwd tegen de kerktoren. Onderweg stoppen we een paar keer om ze te fotograferen. Hier zijn er drie.

Op de terugweg bekijken we de botanische tuinen bij Pont L'Abbe. Mooie wisselende tuinen in een vrij natuurlijke omgeving. Onder andere het moerasachtig deel en de rododendrons zijn heel uitgebreid.

BOTANISCHE TUIN van CORNUAILLE

Dit privépark, dat sinds 1983 bestaat, herbergt meer dan 3,5 hectare aan planten en 3.500 soorten van over de hele wereld.

Gelegen in de regio Bigouden, in een gunstig klimaatgebied, is dit prachtige

park de trotse bezitter van een van de allereerste botanische collecties in Bretagne.

Dankzij deze diverse voordelen geniet het park vanaf maart van een uitzonderlijke bloei met camelia's, gevolgd door rododendrons, azalea's, magnolia's en meer.

Rozen, fuchsia's

en vaste planten zorgen voor de zomerse bloei.

De herfst wordt vervolgens opgefleurd met levendige kleuren: het is nazomer.

Dit park is constant in ontwikkeling: er is onlangs een watertuin aangelegd die u zal verrassen. Openingstijden:

- Maart, april, oktober, november: Zondagen en feestdagen van 14.00 tot 18.00 uur

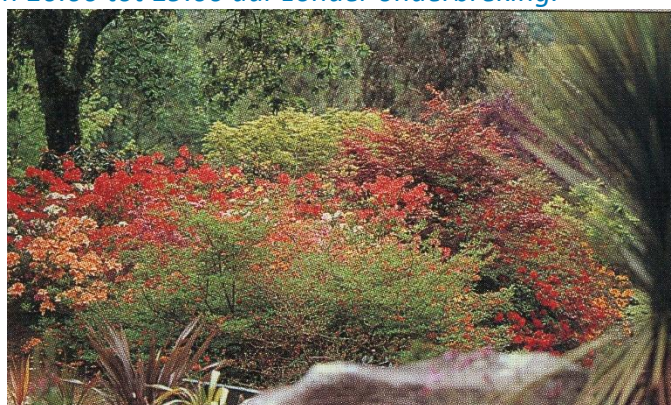
- Mei, juni, september: Elke dag van 10.00 tot 12.00 uur en van 14.00 tot 19.00 uur

- Juli en augustus: Elke dag van 10.00 tot 19.00 uur zonder onderbreking.

Planten te koop ter plaatse.

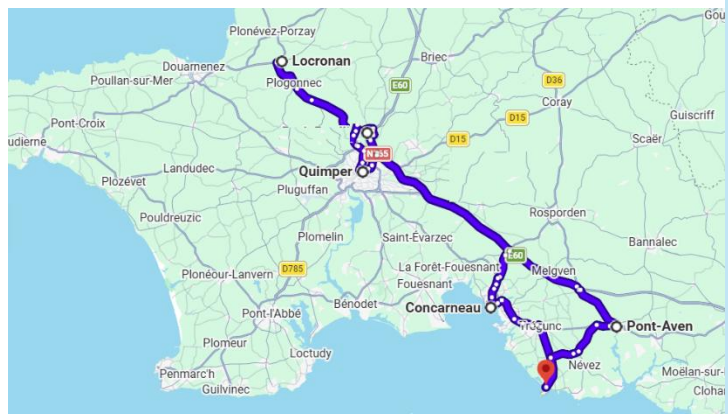
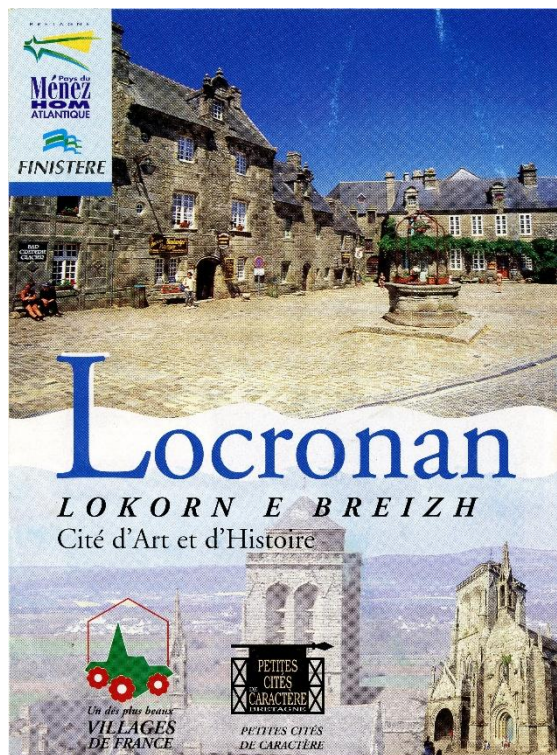
BOTANISCH PARK CORNUAILLE, COMBRIT - PONT-L'ABBÉ, 29120 FINISTÈRE-SUD

TEL. +33 2 98 56 44 93 - Fax: +33 2 98 87 21 69

Locronan en Quimper, 16 juli

Op Woensdag gaan we naar Locronan en Quimper.

Lochronan valt wat tegen. Het is nog toeristischer geworden. De weverijen hebben plaats gemaakt voor souvenirshops.

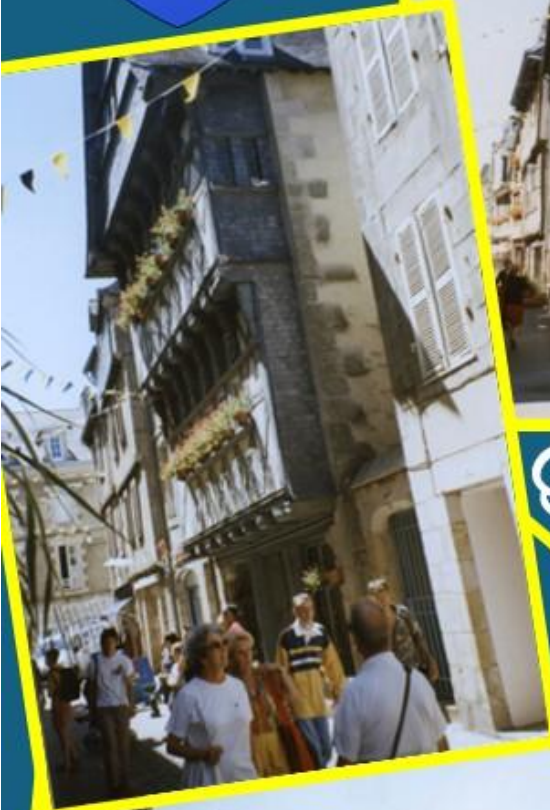

Via Plegonnec rijden we naar Quimper.

Daar blijkt het huis van mijn persoonlijke heilige (St. Jan met de Blote Voeten) verbouwd te worden. Maar Quimper heeft verder nog voldoende moois te bieden. Veel oude straatjes met, o wonder, veel oude huizen, die schots en vooral erg scheef door elkaar staan. Alles bij elkaar te leuk om niet ook een aparte pagina voor de plaats te maken.

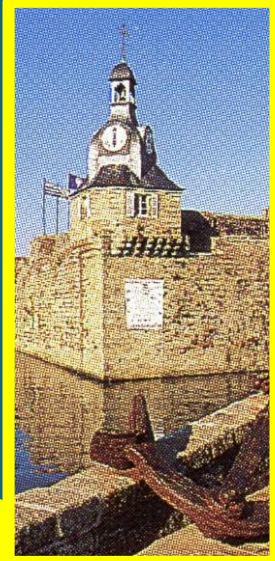

Quimper

Kemper

Concarneau

De laatste echte vakantiedag gaan we naar Concarneau, zie vorige pagina. De vismarkt is dan al dicht, maar de oude stad blijft leuk, hoewel er een hoog Volendam gehalte heerst. We luisteren naar Mic a Mac, de huisband van Concarneau, die Ierse muziek speelt met o.a. panfluiten.

het strand en de trimbaan gaan we naar de camping. 's Avonds eten we in het dorp een uitstekend diner met langoustines/oester, eend, steak of vis, ijs, warme geitenkaas en een toetje naar keuze. Een perfecte maaltijd, waarna Wart en ik onze laatste (nacht)duik maken.

In de middag wandelen Nelleke en ik nog een keer langs het veen, waar we na alle andere vogels die we al hadden gezien, ook nog een lepelaar zien. Via

Rouen, 17 juli

Op vrijdag rijden we weg van de camping: bonjour monseigneur, bonjour madam, ouwe lul, dag mevrouw van de camping.

In Saint-Philibert kopen we pain-au-chocolade, croissant en un, pardon, une baguette in de kroeg/bakkerij. Daarna roepen we de wazzoos en geven hun het brood van gisteren.

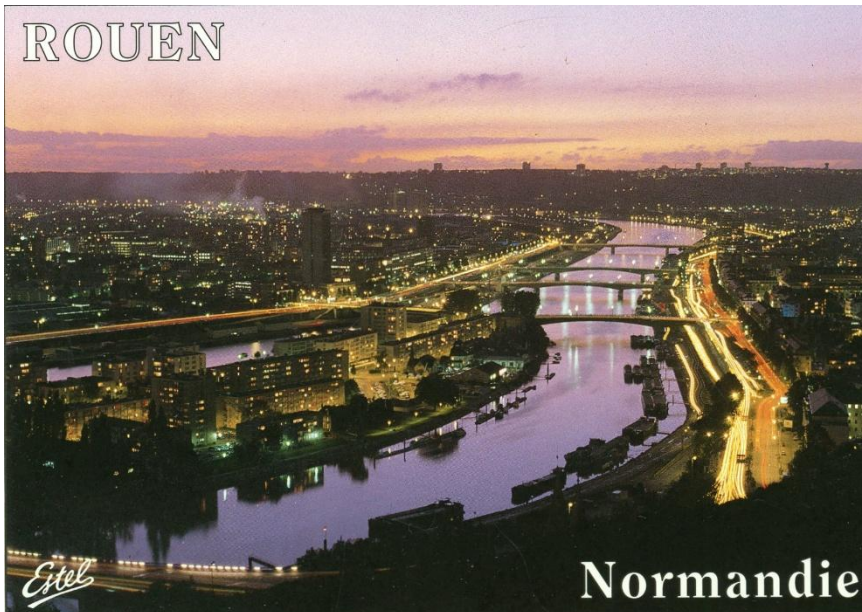
hotel.

We eten bij TexMex voor de kathedraal van de stad: een gezellige tent met goed eten. Hier hangt het memorabele bordje: *"I spend most of my money on beer and women, the rest I just wasted."* Na het eten lopen we langs de prachtige, maar zwaar beschadigde kathedraal door een paar staten met vakwerkhuisen langs een van

Daarna begin de lange rit (540 km) naar het noorden. Langs de berg van St Michel via Caen naar Rouen, waar we 2 kamers (RN 122 221891, WE 123 231848) huren in een Formule 1

de mooiste McD's die we ooit hebben gezien (shit, foto toestel vergeten), naar het plein waar Jeanne d'Arc is verbrand op 30 mei 1431.

Tiel, 18 juli

De laatste dag zijn we na het ontbijt snel op pad. Nog een keer inkopen in een Géant (van Abbeville), nog een McD in Oosterhout, en dan naar huis (492 km), deze keer niet via Parijs, maar via Calais. Alleen bij

Breda is een ernstig ongeluk gebeurd (2 doden).

Wij komen gelukkig heelhuids thuis, waar (O)ma, Merijn en Tinie zitten te wachten. Het luisteren naar de CD'S kan beginnen, evenals de verkoop van de Appie.....

Naschrift van Merijn: *“Ik hou niet van Croûtonse muziek.”*

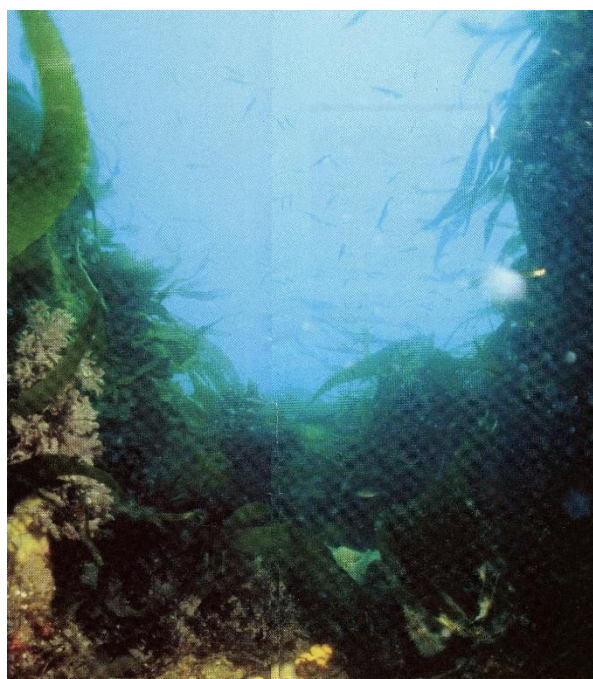
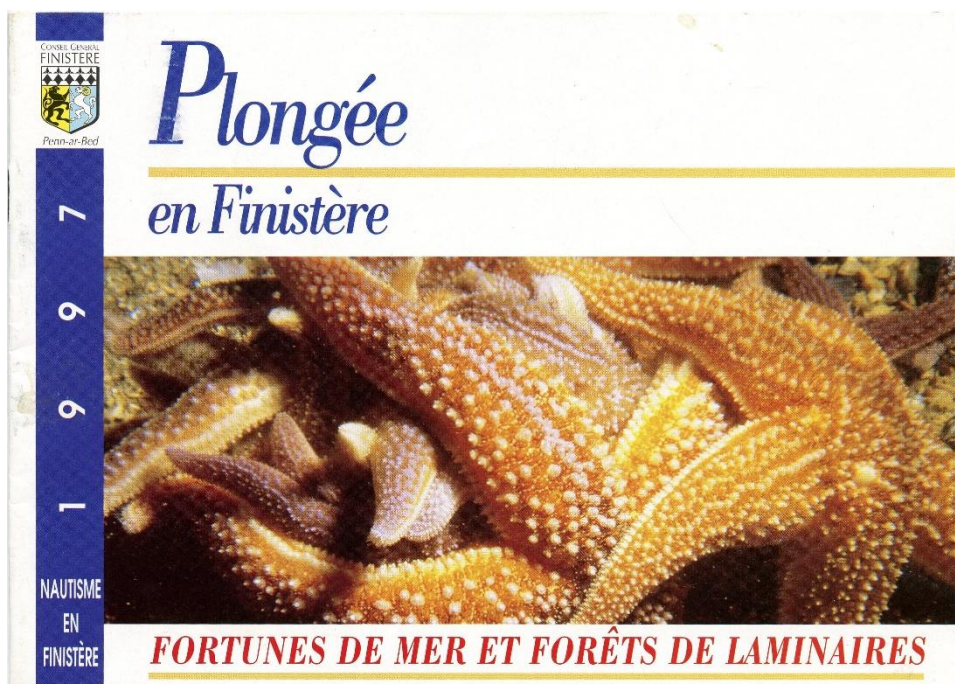
Project Digitalisering (2026)

Dit vakantiealbum is met veel toewijding en plezier geknipt en geplakt na afloop van het bezoek aan Bretagne.

Toewijding en plezier kan de lijm waarmee het album is gemaakt en de kleuren en grijstinten op de afbeeldingen & prints niet worden toegekend. Ze pleuren uit elkaar. De tekst van het verhaal was er nog wel en heel uitgebreid. Met wat extra info uit reisgidsen, het duiklogboek en internet is dit een, voor ons doen, een zeer nauwgezette reconstructie van het geheel. Nog steeds onbetrouwbaar, maar wel benadert het in hoge mate de inhoud van de originele map, inclusief verhaal.

Bijlage – volledig logboek Bretagne '97

Datum	Nr	Duikwater	Duikplaats	L	M	Min	Duikmaat	Duiksoort	Bijzonderheden
6-7-1997	1	Atlantische Oceaan	Ploumanach boothelling	F	19	40	Kool, Wart	Stroom LW	Na, voor de broodnodige variatie, mijn pak te zijn vergeten, gaan we via de boothelling naar beneden. Binnen enkele min sneuvelt mijn vinbandje, maar een noodreparatie ow doet de truc. Onmiddellijk buiten de inham bevinden zich allerlei rotspunten met prachtige wieren, waarvan het vingervier de meest dominante is. Op de rotsen zitten verschillende sponzen en zee anemonen (o. a. wasroos). Overal zie je vis. Jonge makreeltjes, steenbolk, pitvis en .verschillende soorten lipvissen. Opvallend is de koekoeks lipvis (v). Op de wieren o.a. verschillende slakken. Verder aasgarnalen, spinkrabben en noordzeekrab. Veel voorkomend op de rotsen is de schaalhoom en grote spiraal kokervormen. Links van de haven vinden we een enorme rots waar we onder door kunnen duiken.
7-7-1997	1	Atlantische Oceaan	Ploumanach Louis XI	F	32	35	Kool, Wart	Stroom HW	De baai uit links, daar een steile afdaling. Prachtige lipvissen in alle soorten en maten o.a. gevlekte en koekoeks lipvis (m+v). Galathea, noordzeekreeft in fuik, wasroos, dwergbolk, schelpen van groene zeeoor, schaalhoom, pollak, spiraal kokervormen

8-7-1997	1	Atlantische Oceaan	Perroz-Güreg - Les Sept Iles	F	24	40	Kool, Wart	Boot Stroom	<p>Duik bij het eiland Cerf met duikwinkel Happy Diving. De boot vertrekt uit het haventje van Ploumenach. Aan boord kennis gemaakt met John de Haan, 3*I van Lutra. We gaan als eerste over boord en duiken tegen de stroom naar het eiland.</p> <p>Vervolgens gaan we met de stroom mee terug. Onder water zien we veel wier: vinger-, vezel-, suiker-, kam-, en riemwier, om er maar wat te noemen. Op deze wieren zitten mosdierkolonies, slakken en wasrozen. De wier massa is tamelijk open, zodat er allerlei lipvissen tussendoor kunnen zwemmen. Verder zeebaars (Epinephelus spec.), spiering. Ook gorgonen en grote zee-egels. Boven het wier o.a. pollak. Op de terugweg wordt door een zodiac van een andere club 2 engelse duikers nagebracht. De schipper was ze even vergeten. Foutje, bedankt!</p>
9-7-1997	1	Atlantische Oceaan	Ploumanac'h le Ranolien	F	17	40	--	Stroom HW	<p>Via een stenen trap het water in, vervolgens een duik om de rotsgroep recht voor de kust. Veel wier, sepia elegans, kreeft, spinkrab, kreeft, zeeoren, noordzeekrab allerlei schelpjes (o.a. St.Jacobsschelp). De nieuwe computer verklaart me onderweg officieel hersendood.</p>
10-7-1997	1	Atlantische Oceaan	Ploumanac'h le Ranolien	F	18	70	Kool, Wart & ---	Stroom HW	<p>Na een afdaling tot 16 m haakt Wart af met klaar problemen, een week disco eist z'n tol. We hebben dan al sepia, kabeljauw, kreeft, noordzeekrab en lipvis gezien. Op het diepste punt zitten we op het zand waar veel pitvissen zitten. Op de terugweg zie ik weer spinkrab, veel zeeoor, 2* een tong in een rotsspleet en een prachtige gestreepte ombervis van ca. 80 cm. Op diepte ook rode spons en kolonievormende zaktpijp (paars) De spiraalkokerwormen en schelpdieren in alle soorten en maten zijn fantastisch. Dit geldt ook voor de mosdierjes. De wieren blijven fascinerend.</p>
11-7-1997	1	Atlantische Oceaan	Pointe de Trévignon	F	12	30	Kool, Wart	Stroom	<p>We gaan langzaam tussen de rotsen met wieren door naar dieper water. Ook duiken we door een soort hunebed met dodemansduim, gorgonen, de keiharde korsten van het roze rode zeewier, gehoorde slijmvis, en een grote gevlekte lipvis. Ook zien we lipvissen met karperhuis, kabeljauw, blauwe zeesterren, zee-egels, lipvissen, scholen steen- & dwergbolck.</p>
12-7-1997	1	Atlantische Oceaan	Pointe de Trévignon	F	12	35	--	Stroom	<p>Direct zie ik al zeebaarzen en pollakken. Wat verder van de kant duik ik de stuk over zand, haring, zee-egels en een zeeoor die werd achtervolgd door een blauwe zeeester.</p>
13-7-1997	1	Atlantische Oceaan	Pointe de Trévignon	F	8	30	--	Nacht Stroom	<p>Duik vanaf de westkant van de haven. Sidderrog, galathea, rotskrab, veel pollak, steenbolck. Zeenaald, grote lipvissen, noordzeekrabben, spinkrab begroeit met beswier, garnalen, zee-egels. Vast in vislijnen.</p> <p>Het mooiste deel van de duik is helemaal aan het eind als onder de rotsen op 2 m allerlei leven blijkt te zitten.</p>
14-7-1997	1	Atlantische Oceaan	Trévignon, Hent Roz Loch	F	7	35	Kool, Wart	Nacht Stroom	<p>Duik van 14 op 15-7-97. Door de file in Trevignon kunnen we de geplande duikstek niet bereiken. In plaats daarvan beginnen we met een schitterend vuurwerk ter viering van 14 Juliet. Daarna gaan we bij het derde rotspuntje naast de haven te water bij een strandje. Door de stroom en de rotspunten is het slecht richting bepalen. Op het zand lopen duizenden heremietkreeften. Verder zien we zeevonk, tong, koningspoot, 2 sepia's, koomaarvissen, steenbolken, 2 spinkrabben, een 25 cm lange solitaire hydroïd poliep, Inachus dorsettenis (kleine spinkrab), harige porcelein krabbetjes, gehoorde slijmvis, prachtige zeebaars, pijlinktvis.</p>
15-7-1997	2	Atlantische Oceaan	Pointe du Van	F	11	45	Kool, Wart	Stroom HW	<p>Na een forse afdaling stappen we in het schitterende water van de Baai. De rotsen zijn mooi begroeid met eikwier, zeesla, vinger-, riem- en beswier. Er tussen vinden we zeeakkommer, -egel en blauwe zeeesterren. Er zijn ook veel verschillende krabben: noordzee-, spin, rots-, fluwelen zwem- en strandkrab. Verder zien we een galathea en aasgarnalen. Ook zijn er allerlei mosdierjes, zeeanemonen en dahlia's. We zien grote scholen koomaarvissen, pitvis, pollak, lipvissen en waarschijnlijk en grondhaai. Bij het verlaten van het water vinden we recht onder de trap een diepe spleet met een grote school steenbolken.</p>
16-7-1997	1	Atlantische Oceaan	Pointe de Trévignon	F	11	35	--	Stroom LW	<p>Zeer laag water, dus na forse klimpartij met korte zijwaartse te water. Computer vertelt me onderweg dat ik echt zonder lucht kom te zitten. Het waarom kan ik niet achterhalen. Zeelieles, weer een mooie lipvis onder een overhangende rots, spinkrab, galathea, rode klip lipvis.</p>
17-7-1997	1	Atlantische Oceaan	Pointe de Trévignon	F	11	40	Kool, Wart	Nacht Stroom LW	<p>Wat er fout ging: Wart's bril vergeten, vinband Wart los. Uiteindelijk duikt hij met 1 vin. Na afloop doen we aan bergbeklimmen: het valt niet mee in het donker. Wel een mooie duik ter afsluiting van de vakantie: lipvis, galathea, zeelieles, prachtige grote blauwe zeeester en veel steenbolck, wier, wasroos, gele sponzen, sepia, noordzeekrab, zeevonk, zandspiering, pollak.</p>